

ДО ПИТАННЯ ПРО МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СИСТЕМІ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Практика державної підтримки суб'єктів господарювання регулюється в Україні існує з 2000 року. Проте місце правового інституту державної підтримки в системі господарського права, його співвідношення з державною допомогою, критерії допустимості державної допомоги в контексті уніфікації національного законодавства із законодавством ЄС продовжують залишатися дискусійними в науці господарського права.

Мета дослідження – на основі аналізу наукової літератури з питань господарської діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва та їх державної підтримки, чинного українського законодавства, що регулює механізм надання такої підтримки, української та міжнародної практики підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва визначити місце інституту державної підтримки малого та середнього підприємництва в системі господарського права України.

Наукові дослідження господарської діяльності малих та середніх підприємств та їх державної підтримки активно проводяться в Україні і в світі. Це пояснюється значною роллю, яку відіграють малі та середні підприємства в світовій економіці. Втім, в Україні умови діяльності малих та середніх підприємств є складними. На заваді стоять недосконалість й обтяжливість системи оподаткування, наявність адміністративних перепон, неврегульованість питань фінансування й кредитування, низький рівень державної фінансової підтримки, нерозвиненість інфраструктури підтримки підприємництва тощо. Наразі до цих причин додалися і негативні наслідки повномасштабної агресії росії. Подолати наслідки війни і розвивати свою діяльність в повоєнний час суб'єктам малого і середнього підприємництва допомагає такий ефективний інструмент, як державна підтримка. Тому збільшення державної підтримки малих та середніх підприємств та вдосконалення механізму її надання є надзвичайно актуальним питанням для нашої держави. Для України діяльність малих та середніх підприємств має дуже важливе значення, адже в воєнний час вона сприяє збільшенню надходжень до бюджету та зменшенню рівня безробіття, а в повоєнний - має стати саме тим важелем, що прискорить ріст економіки та відбудову країни. В статті обґрунтовується необхідність закріплення в державній політиці підтримки суб'єктів господарювання пріоритету підтримки та розвитку малого та середнього підприємництва з внесенням відповідних змін до Господарського кодексу України, а також висновок, що державна підтримка малого та середнього підприємництва є засобом державного регулювання господарської діяльності в Україні.

Ключові слова: державна підтримка, суб'єкти малого та середнього підприємництва, засоби державного регулювання господарської діяльності, державна політики підтримки суб'єктів господарювання.

Постановка проблеми. В Україні державна підтримка малого бізнесу вперше була впроваджена в 2000 році. Наразі механізм підтримки державою суб'єктів господарювання врегульовано низкою актів національного законодавства, зокрема, Господарським кодексом України [1, ст. 10, 16, 48], Указом Президента «Про державну підтримку малого підприємництва» [2], Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [3], Законом України «Про державну підтримку суднобудівної промисловості Укра-

їни» [4], Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» [5], Законом України «Про державну підтримку сільського господарства України» [6], Порядком надання фінансової державної підтримки суб'єктам мікропідприємництва та малого підприємництва» [7]. Втім місце правового інституту державної підтримки в системі господарського права, його співвідношення з державною допомогою, критерії допустимості державної допомоги у контексті уніфікації національного законодавства із законодавством Європейського Союзу

(далі – ЄС) продовжують залишатися дискусійними в науці господарського права.

Метою дослідження є визначення місця інституту державної підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва в системі інститутів господарського права на основі аналізу наукової літератури з питань державної підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва, чинного українського законодавства, що регулює механізм надання такої підтримки, української та міжнародної практики підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економіко-правова проблематика діяльності малих та середніх підприємств та їх державної підтримки досліджувались багатьма вітчизняними та іноземними науковцями. Лише останнім часом ці питання розглядалися в колективній монографії НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України [8], монографії Коритіна Д.С., який досліджував правове регулювання господарської діяльності малих та середніх підприємств [9], дисертаціях Феофанової І. М., яка розглядала господарсько-правовий аспект допустимості державної допомоги [10] та Петрової Н.О., яка досліджувала адміністративно-правові засади моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання в Україні [11].

Виклад основного матеріалу. Активність наукових досліджень детермінована тією роллю, яку відіграють малі та середні підприємства в світовій економіці. Для країн ЄС, США та Японії вони є невід'ємним елементом економіки, на них припадає 50–53 % ВВП та від 50 до 79 % створених робочих місць і вони отримують постійну та комплексну підтримку зі сторони держави, зокрема, регулярне бюджетне фінансування [12]. За даними ООН загалом в світі на таких підприємствах задіяно 50% трудового населення світу та виробляється від 30 до 60 % національного продукту, залежно від країни. В Україні до початку повномасштабної агресії росії малий та середній бізнес забезпечував близько 64% доданої вартості, 81,5% зайнятих працівників у суб'єктах господарювання та 37% податкових надходжень [13].

Соціальна значущість малого бізнесу обумовлена ще й тим, що сьогодні він становить основу середнього класу населення, який надає стабільність суспільству і забезпечує фінансовий розвиток господарства країни. Малі та середні підприємства виступають запорукою економічної конкуренції та є універсальною формою діяльності суб'єктів господарювання, яка найбільше відповідає узгодженню приватних інтересів засновників підприємств і публічних інтересів держави, яка реалізує економічну

політику в інтересах населення України. Також малі підприємства мають серйозні переваги у порівнянні із великим бізнесом, зокрема, високу мобільність, гнучкість виробничої структури, прості організаційно-управлінські зв'язки, вузьку спеціалізацію видів бізнесу, спрямованість на ті сфери діяльності, які не вигідні і неприбуткові для великих підприємницьких структур, підтримання вільної конкуренції, адаптивність до мінливої кон'юнктури ринку, сприйнятливність для втілення інноваційних технологій [12]. В багатьох країнах розвиток малого бізнесу сприяє розвитку регіонів, які відстають за соціально-економічними показниками. А такі прості системи, як малі та середні підприємства, більш релятивні, рухливі, здатні швидше реагувати у порівнянні із великими підприємствами, яким властивий реакційний підхід [13]. Розуміючи важливість малого бізнесу для економіки, уряди зарубіжних країн використовуючи різноманітні інструменти державної підтримки. Так, Німеччина запустила 200 програм підтримки малого та середнього бізнесу під загальною назвою *Mittelstand*, які передбачають виділення на кредитування таких підприємств 15,5 млрд євро щорічно. Чимало уваги малому та середньому підприємству приділяють і в США. Бізнесу сприяють зниження податків та низка організацій на кшталт *U.S. Small Business Administration (SBA)*, яка понад 60 років займається підтримкою бізнесу й надає підприємствам фінансову та консультативну підтримку. Також організація виступає гарантом компанії перед кредиторами та надає позики до \$2 млн самостійно. Цікава практика розвитку малого та середнього бізнесу, яку згодом може перейняти й Україна, в Ізраїлі та Польщі. Уряд створює державні венчурні фонди, які інвестують в різні стартапи. Зараз в Польщі держбанк 60% усіх кредитів надає саме малому та середньому бізнесу. Максимальна сума такої гарантії становить до 1 мільйона євро, а вартість – перший рік безкоштовно, другий – 0,5% [13].

Значення малих та середніх підприємств для України неможливо переоцінити. В воєнний час їх ефективна діяльність сприяє збільшенню надходжень до бюджету та зменшенню рівня безробіття, а в повоєнний – вона має стати саме тим важелем, що прискорить ріст економіки та відбудову країни. Тому збільшення державної підтримки діяльності малих та середніх підприємств та вдосконалення механізму її надання є надзвичайно актуальним питанням для нашої держави.

Втім, науковці приходять до висновку, а бізнес його підтверджує, що в Україні умови діяльності малих та середніх підприємств є складними. На заваді стоять недосконалість й обтяжливість системи оподаткування, наявність адміністративних перепон, нерегульованість питань фінансування й кредиту-

вання, низький рівень державної фінансової підтримки, нерозвиненість інфраструктури підприємництва тощо. Наразі до цих причин додалися і негативні наслідки повномасштабної агресії росії. За висновками ЄБРР, бізнес-середовище України відреагувало на війну зниженням активності бізнесу, що призвело до зменшення кількості діючих підприємств, скорочення їх доходів (маржинальності), зниження кількості замовлень, несталою завантаженню, зокрема, через міграцію населення та зниження платоспроможності громадян, введення режиму економії на підприємствах, секвестру місцевих і державного бюджетів, до тотального скорочення витрат/оптимізації, а саме: призупинення інвестицій, зменшення зарплат, переведення на часткову зайнятість, закриття збиткових напрямів, погіршення платіжної дисципліни (збільшення кількості боржників), переходу постачальників на передплату, що є гострою проблемою для виробництв, відтоку професійних кадрів через мобілізацію та міграцію, руйнування енергетичної інфраструктури (порушення сталості роботи) [14]. Найбільше заважає бізнесу у відновленні нестача фінансових ресурсів у країні, а саме – неплатоспроможність клієнтів, недоступність кредитних коштів і власного капіталу бізнесу тощо.

Подолати наслідки війни і розвивати свою діяльність в повоєнний час допомагає такий ефективний інструмент, як державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва. Така підтримка держави включає фінансову, інформаційну, консультативну підтримку, у тому числі підтримку у сфері інновацій, науки і промислового виробництва, підтримку суб'єктів малого і середнього підприємництва, що провадять експортну діяльність, підтримку у сфері підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації управлінських кадрів та кадрів ведення бізнесу.

Найбільш відчутною для бізнесу є саме фінансова державна підтримка малих і середніх підприємств. Вона забезпечується шляхом запровадження державних програм кредитування, надання гарантій для отримання кредитів, часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами тощо. Основними напрямками фінансової підтримки малого і середнього підприємництва на державному рівні є: 1. Надання фінансових продуктів та програм допомоги з боку державних банків; 2. Залучення безробітних до організації підприємницької діяльності, що є однією з активних форм підтримки безробітних, яка здійснюється Державною службою зайнятості у разі відсутності на ринку праці підходящої роботи; 3. Підтримка АПК з боку Мінагрополітики [16].

Попри велике значення малого та середнього підприємництва для розвитку економіки України

державна політика щодо його підтримки та розвитку не закріплена в базовому для господарської діяльності законі – Господарському кодексі України. Так, в статті 10 ГКУ, яка визначає основні напрями економічної політики держави, до таких відноситься політика інституційних перетворень, спрямована на формування раціональної багатокладної економічної системи шляхом трансформування відносин власності, здійснення роздержавлення економіки, приватизації та націоналізації виробничих фондів, забезпечення на власній основі розвитку різних форм власності і господарювання, еквівалентності відносин обміну між суб'єктами господарювання, державну підтримку і захист усіх форм ефективного господарювання та ліквідацію будь-яких протизаконних економічних структур. А в статті 48 ГКУ, присвяченій безпосередньо державній підтримці підприємництва, йдеться про дії органів влади, які з метою створення сприятливих організаційних та економічних умов для розвитку підприємництва на умовах і в порядку, передбачених законом, надають підприємцям земельні ділянки, передають державне майно, необхідне для здійснення підприємницької діяльності; сприяють підприємцям в організації матеріально-технічного забезпечення та інформаційного обслуговування їх діяльності, підготовці кадрів; здійснюють первісне облаштування неосвоєних територій об'єктами виробничої і соціальної інфраструктури з продажем або передачею їх підприємцям у визначеному законом порядку; стимулюють модернізацію технології, інноваційну діяльність, освоєння підприємцями нових видів продукції та послуг; подають підприємцям інші види допомоги. Щодо підтримки малого та середнього підприємництва стаття містить лише норму, що держава сприяє його розвитку, створює необхідні умови для цього. Отже, Господарський кодекс України містить норми про державну підтримку і захист усіх суб'єктів господарювання, а підтримка малого та середнього підприємництва не віднесена до пріоритетів держави.

Крім цього, Господарський кодекс України, визначаючи поняття малого та середнього підприємництва [1, ст. 55], не містить норми відсилання до спеціального закону, який власне визначає мету, принципи та основні напрями державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, органи, що забезпечують розвиток таких суб'єктів в Україні, засади державної підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва [3]. На наш погляд, це також є недоліком Господарського кодексу України в аспекті регулювання діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва.

Держава для реалізації економічної політики, виконання цільових економічних та інших програм і програм економічного і соціального розвитку за-

стосовуючи різноманітні засоби і механізми регулювання господарської діяльності, здійснює державний вплив на економіку. Метод державного впливу на господарські відносини - це сукупність заходів впливу держави через органи законодавчої, виконавчої та судової влади на суб'єктів господарських відносин з метою створення та забезпечення умов господарської діяльності відповідно до ідеї соціально орієнтованої економіки та національної економічної політики. ГК оперує терміном «засоби регулюючого впливу» [1, ст. 12]. Серед них прямо не названо державну підтримку малого та середнього підприємства. Натомість виділяється такий засіб як надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій. Держава може надавати дотації суб'єктам господарювання: на підтримку виробництва життєво важливих продуктів харчування, на виробництво життєво важливих лікарських препаратів та засобів реабілітації осіб з інвалідністю, на імпорتنі закупівлі окремих товарів, послуги транспорту, що забезпечують соціально важливі перевезення, а також суб'єктам господарювання, що опинилися у критичній соціально-економічній або екологічній ситуації, з метою фінансування капітальних вкладень на рівні, необхідному для підтримання їх діяльності, на цілі технічного розвитку, що дають значний економічний ефект, а також в інших випадках, передбачених законом. Держава може здійснювати компенсації або доплати сільськогосподарським товаровиробникам за сільськогосподарську продукцію, що реалізується ними державі [1, ст. 16]. Таким чином, Господарський кодекс України розглядає дотації не тільки як

засіб державного регулювання господарської діяльності, але й як є засіб державної підтримки суб'єктів господарювання

Очевидно, що державна підтримка малого та середнього підприємництва є інститутом господарського права і його місце в системі засобів державного регулювання господарської діяльності має бути чітко визначено.

Наразі уряд анонсував розробку нової економічної моделі України як ресурсного центру Європи. Планується зосередити діяльність на десятих ключових напрямках і реформах, одним з яких є проекти підтримки бізнесу. Виходячи з ролі малого та середнього підприємництва для економіки України, про яку йшлося вище, важливо, щоб значна частина такої підтримки направлялась саме цим суб'єктам.

Висновки. Суб'єкти малого та середнього підприємництва відіграють значну роль в економіці України. В воєнний час їх ефективна діяльність сприяє збільшенню надходжень до бюджету та зменшенню рівня безробіття, а в повоєнний – вона має стати саме тим важелем, що прискорить ріст економіки та відбудову країни. Натомість пріоритет державної політики щодо підтримки та розвитку малого та середнього підприємництва не закріплений в Господарському кодексі України, що необхідно виправити.

Перелік засобів державного регулювання господарської діяльності, який міститься в ст.12 Господарського кодексу України, має бути доповнений таким інститутом господарського права як державна підтримка малого та середнього підприємництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
2. Про державну підтримку малого підприємництва : Указ президента від 12.05.1998 р. № 456/98 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/456/98#Text>.
3. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 р. № 4618-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>.
4. Про державну підтримку суднобудівної промисловості України : Закон України від 18.11.1999 р. № 1242-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Про державну допомогу суб'єктам господарювання : Закон України від 01.07.2014 р. № 1555-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18#Text>.
6. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України від 24.06.2004 р. № 1877-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>.
7. Порядок надання фінансової державної підтримки суб'єктам мікропідприємництва та малого підприємництва: постанова Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 р. № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#Text>.
8. Білоусов Є. М., Борисов І. В., Вапнярчук Н. М. та ін. Нормативно-інституційне забезпечення сприяння господарській діяльності в інноваційному суспільстві : монографія / за ред. А. П. Гетьмана, О. О. Дмитрик, К. О. Токаревої. Харків : НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2020. 312 с. С. 40–93.
9. Коритін Д. С. Правове регулювання господарської діяльності малих та середніх підприємств : монографія. Харків : НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2021. 240 с. URL: <https://ndipzir.org.ua/archives/7611>.

10. Феофанова І. М. Допустимість державної допомоги : господарсько-правовий аспект. Дис ... доктора філос. Одеса, 2023. URL <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/24192?show=full>.
11. Петрова Н. О Адміністративно – правові засади моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання в Україні. Дис ... доктора філос. Суми, 2021. URL: https://science.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/P_Diss.pdf.
12. Козак А. Р., Гевлич Л. Л. Роль та місце малого бізнесу в економіці України та світу. С. 236–241. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiTwN6Iodn_AhXRzosKHZERD04QFnoECBUQAQ&url=https%3A%2F%2Fjvestnik-sss.donnu.edu.ua%2Farticle%2Fview%2F11281%2F11171&usg=AOvVaw2uLy_kGG0Ud9nlrAXIacmX&opi=89978449
13. Букачюк У. Підтримати малий бізнес. Як Україна відстала від світу. Espresso.tv. 11.07.2017. URL: https://espresso.tv/article/2017/07/11/malyu_seredniy_biznes.
14. Проблеми та потреби МСБ майже через рік після початку війни: витяги з комплексного дослідження ринку малого та середнього бізнесу в Україні. EBRD, 2023. URL: <https://www.merezha.ua/reports/2023/Challenges-and-Needs-of-SMEs-in-War-Time.pdf>.
15. Хотенко О. Державна підтримка малого та середнього підприємництва. Веб-сайт Інституту податкових реформ. 05.05.2018. URL: <https://ngoipr.org.ua/blog/derzhavna-pidtrymka-malogo-ta-serednogo-pidpryemnytstva/>.

REFERENCES

1. Law of Ukraine on Economic Code of Ukraine, No. 436-IV (2003, January 16). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> [in Ukrainian].
2. Presidential Decree on State Support for Small Business, No. 456/98 (1998, May 12). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/456/98#Text> [in Ukrainian].
3. Law of Ukraine on the Development and State Support of Small and Medium -Sized Enterprises in Ukraine, No. 4618-VI (2012, March 22). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text> [in Ukrainian].
4. Law of Ukraine on State Support of the Shipbuilding Industry of Ukraine, No. 1242-XIV (1999, November 18). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774/97-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
5. Law of Ukraine on State Assistance to Economic Entities, No. 1555-VII (2014, July 1). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18#Text> [in Ukrainian].
6. Law of Ukraine on State Support for Agriculture of Ukraine, No. 1877-IV (2004, June 24). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text> [in Ukrainian].
7. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on Procedure for Providing Financial State Support to Micro -Enterprise and Small Businesses, No. 28 (2020, January 24). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
8. Bilousov, Ye. M., Borysov, I. V., Vapniarchuk, N. M. et. al. (2020). Regulatory and institutional support for the promotion of economic activity in an innovative society. A. P. Hetman, O. O. Dmytryk, K. O. Tokarieva (Eds.). Kharkiv: NDI prav. zabezp. innovats. rozvytku NAPrN Ukrainy, 40–93 [in Ukrainian].
9. Korytin, D. S. (2021). Legal regulation of economic activity of small and medium -sized enterprises. Kharkiv : NDI prav. zabezp. innovats. rozvytku NAPrN Ukrainy. Retrieved from: <https://ndipzir.org.ua/archives/7611> <https://ndipzir.org.ua/archives/7611> [in Ukrainian].
10. Feofanova, I. M. (2023). State aid admissibility: economic and legal aspect. *Candidate's thesis*. Odesa. Retrieved from <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/24192?show=full> [in Ukrainian].
11. Petrova, N. O. (2021). Administrative and legal principles of state aid monitoring to business entities in Ukraine. *Candidate's thesis*. Sumy. Retrieved from: https://science.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/P_Diss.pdf [in Ukrainian].
12. Kozak, A. R. & Hevlych, L. L. The role and place of small business in the economy of Ukraine and the world. С. 236–241. Retrieved from: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiTwN6Iodn_AhXRzosKHZERD04QFnoECBUQAQ&url=https%3A%2F%2Fjvestnik-sss.donnu.edu.ua%2Farticle%2Fview%2F11281%2F11171&usg=AOvVaw2uLy_kGG0Ud9nlrAXIacmX&opi=89978449 [in Ukrainian].
13. Bukatiuk, U. (2017) To support small business. As Ukraine lagged behind the world. Espresso.tv. Retrieved from: https://espresso.tv/article/2017/07/11/malyu_seredniy_biznes [in Ukrainian].
14. Problems and needs of IAS almost a year after the war: extracts from a comprehensive study of the small and medium -sized business market in Ukraine. (2023). EBRD. Retrieved from: <https://www.merezha.ua/reports/2023/Challenges-and-Needs-of-SMEs-in-War-Time.pdf> [in Ukrainian].

15. Khotenko, O. State support for small and medium -sized enterprises. The Tax Reform Institute's website. 05.05.2018. Retrieved from: <https://ngoipr.org.ua/blog/derzhavna-pidtrymka-malogo-ta-serednogo-pidpryyemnytstva/> [in Ukrainian].

SELIVANOVA IRYNA

PhD in Law, Associate Professor, Researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine

ON THE ISSUE OF THE PLACE OF STATE SUPPORT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES IN THE ECONOMIC LAW SYSTEM OF UKRAINE

Problem setting. In Ukraine, state support for small businesses was introduced in 2000. Currently, the mechanism of state support of economic entities is regulated by a number of acts of national legislation. However, the place of the legal institution of state support in the system of economic law, its relationship with state aid, the criteria for the admissibility of state aid in the context of the unification of national legislation with EU legislation continue to remain debatable in the science of economic law.

Analysis of recent researches and publications. Economic and legal problems of small and medium-sized enterprises and their state support were studied by many domestic and foreign scientists. Only recently, these issues were considered in the collective monograph of the Research Institute of Legal Support of Innovative Development of the National Academy of Sciences, the monograph of D.S. Korytin, who studied the legal regulation of the economic activity of small and medium-sized enterprises, the dissertations of Feofanova I.M., who considered the economic and legal aspect of the admissibility of state aid and Petrova N.O., who studied the administrative and legal principles of monitoring state aid sub economic entities in Ukraine.

Purpose of the research is to determine the place of the institute of state support of small and medium-sized enterprises in the system of economic law of Ukraine.

Article's main body. Small and medium-sized enterprises play a significant role in the world economy. However, the operating conditions of small and medium-sized enterprises in Ukraine are difficult. Obstacles are the imperfection and burdensomeness of the taxation system, the presence of administrative obstacles, unsettled issues of financing and lending, low level of state financial support, underdeveloped infrastructure supporting entrepreneurship, etc. Currently, to these reasons added the negative consequences of Russia's full-scale aggression.

Such an effective tool as state support helps small and medium-sized enterprises overcome the consequences of the war and develop their activities in the post-war period. Therefore, strengthening the state support for small and medium-sized enterprises and improving the mechanism of its provision is an extremely urgent issue for our state

The activity of small and medium-sized enterprises is very important for the economy of Ukraine. In wartime, their effective activity contributes to increasing budget revenues and reducing unemployment, and in the post-war period should become the very lever that will accelerate the growth of the economy and the reconstruction of the country. However, the Economic Code of Ukraine contains regulations on state support and protection of all economic entities. and support of small and medium-sized enterprises is not the state's priorities

Conclusions and prospects for the development Small and medium-sized enterprises play a significant role in the economy of Ukraine. In wartime, their effective activity contributes to the increase of revenues to the budget and the reduction of unemployment, and in the postwar period, it should become the very lever that will accelerate the growth of the economy and the reconstruction of the country. On the other hand, the priority of state policy regarding the support and development of small and medium-sized enterprises is not fixed in the Economic Code of Ukraine, which needs to be corrected.

The list of means of state regulation of economic activity contained in Article 12 of the Economic Code of Ukraine should be supplemented by such an institution of economic law as state support for small and medium-sized enterprises.

Key words: state support, subjects of small and medium-sized enterprises, means of state regulation of economic activity, state policy of support of economic subjects.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Селіванова І. А. До питання про місце державної підтримки малого та середнього підприємництва в системі господарського права України. *Право та інновації*. 2023. № 2 (42). С. 115–120.